

Opinnäytetyö (AMK)

Musiikki

Muusikko

2017

Anna-Maria Huohvanainen

A. ROSELAND-PROJEKTI

**B. LIIKKEEN JA ÄÄNEN
VUOROVAIKUTUS**

– musiikin ja tanssin vuorovaikutussuhde
koreomusikologisesta näkökulmasta

Anna-Maria Huohvanainen

A. ROSELAND-PROJEKTI

B. LIIKKEEN JA ÄÄNEN VUOROVAIKUTUS

- musiikin ja tanssin vuorovaikutussuhde koreomusikologisesta näkökulmasta

Tämä opinnäytetyö on kaksiosainen. Se koostuu taiteellisesta osiosta sekä kirjallisesta tutkielmasta.

Taiteelliseen osioon kuuluu kaksi Suomessa esitettyä performanssia kansainväliseltä kiertueelta *Fearless Warriors of the Roseland* -yhtyeen kanssa. Yhteistyöprojektina syntynyt *Roseland* on mahdollisuuksien kohtaamispaikka, maisema jossa unet tanssahtelevat kuvina ja runoina. Tämä projekti yhdistää musiikissaan pohjoista minimalismia, itäisiä tunnelmia ja etelän intohimoa. Yhtyeen muusikot yhdistivät voimansa vierailemissaan kaupungeissa paikallisten artistien kanssa tehdäkseen visuaalisen konsertin jossa sanat liikkuvat ja äänet tunkeutuvat valon lailla varjojen läpi. Tämän opinnäytetyön liitteenä olevassa DVD-levyssä on tallenteet molemmista Suomessa esitetyistä performansseista sekä yhtyeen Århusissa kuvattu traileri.

Tämän opinnäytetyön kirjallisessa osiossa käsitellään äänen ja liikkeen välistä vuorovaikutusta sekä suhdetta pääosin koreomusikologisesta näkökulmasta. Kirjallisessa osiossa keskitytään erityisesti tanssin ja musiikin kiistattoman yhteyden pohdintaan ja analysointiin lähteiden avulla sekä läpikäymällä kirjoittajan omia poikkitaiteellisia kokemuksia.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on rohkaista esittävien taiteiden taiteilijoita ja opiskelijoita ja myös urallaan jo pitkälle ehtineitä ammattilaisia taiteidenväliseen yhteistyöhön ja uusien luovien ideoiden toteuttamiseen.

ASIASANAT:

koreologia, musikologia, koreomusikologia, sävellys, koreografia, musiikki, tanssi, notaatio

BACHELOR'S | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Musician

2017 | Total number of pages 18

Anna-Maria Huohvanainen

A. ROSELAND PROJECT

B. THE RELATIONSHIP BETWEEN MOVEMENT AND SOUND

- Interaction between movement and music from choreomusicological perspective

This thesis consists of two parts: artistic and written.

During the international tour with the group *Fearless Warriors of the Roseland*, two performances were performed in Finland of which both are regarded as an artistic part of this thesis. Born as a collaborative project, Roseland is a landscape where dreams dance as poetry, pictures and sounds. The four core warriors bring their musical backgrounds and cultural roots together into new compositions, searching for a common ground between Nordic minimalism, eastern influence and southern passion. Now in this group's first tour around the Nordic and Baltic seas, they teamed up with local artists in each town they visited to create a visual concert where the words move and sounds light up through shadows. DVD recordings of both concerts performed in Finland and the group's trailer recorded in Århus are attached in this thesis.

The written part considers the interactive relationship between movement and sound mainly from a choreomusicological perspective. This thesis focuses especially on the indisputable connection that music and dance can share. Analyzes and reflections of the mentioned relationship between sound and movement are carried out with the help of the chosen sources and the writer's own interdisciplinary experiences.

The aim of this thesis is to encourage performing artists, both students and already successful professionals, to remember the importance and all the mutual benefits that interdisciplinary work can bring into artists' lives.

KEYWORDS:

choreology, musicology, choreomusicology, composition, choreography, music, dance, notation

SISÄLTÖ

KÄYTETYT LYHENTEET TAI SANASTO	5
1 JOHDANTO	6
2 TANSSI JA MUSIIKKI	8
2.1 Koreomusikologian historia	
2.2 Koreografien ja säveltäjien yhteistyöt	11
2.3 Koreomusikologia teoriassa	13
3 SOIVA LIIKE	15
4 LOPPUMIETTEET	17
LÄHTEET	18

LIITTEET

Liite 1. Fearless Warriors of the Roseland

Liite 2. Tallenteet (DVD) *Fearless Warriors of the Roseland* -yhtyeen konserteista kiertueelta 2016

KUVAT

Kuva 1. Benesh-notaatio.	9
Kuva 2. George Balanchine ja Igor Stravinsky.	12
Kuva 3. Esimerkki kaksitoistasäveljärjestelmän mukaisesta nuottirivistä.	13

TAULUKOT

Taulukko 1. Musiikin ja liikkeessä olevan kehon rakenteelliset yhteneväisyydet [engl. structural equivalents between music and the body in movement] (Mason 2012, 10) 12

KÄYTETYT LYHENTEET TAI SANASTO

koreomusikologia

[engl. choreomusicology] - yhdistelmäsana eli kontaminaatio, joka yhdistää termit "koreologia" ja "musikologia. Syntyi 1900-luvun lopussa tutkimusalana, joka käsitteli musiikin ja tanssin välistä vuorovaikutusta.

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö koostuu taiteellisesta osiosta ja kirjallisesta tutkielmasta. Taiteelliseen osioon kuuluu kaksi Suomessa esitettyä performanssia kansainväliseltä kiertueelta *Fearless Warriors of the Roseland* -yhtyeen kanssa. Kyseisellä kiertueella olen ollut mukana viulistina, laulajana ja säveltäjänä. Kirjallisen työn tavoitteena on tarkastella pääosin koreomusikologisesta näkökulmasta äänen ja liikkeen suhdetta, sekä niiden välistä vuorovaikutusta.

Tutustuin muusikoiden Juan Pino, Vootele Ruusmaa ja Daniel Helgason kanssa vuonna 2015 workshopeissa, jotka ovat olleet *Dance and Media Art Networkin (DAMA)* ja *Innovative Creative Gatherings for Performing and Media/Film Artsin (ECA)* järjestämiä kursseja Pohjoismaissa ja Baltian maissa. Kurssien jälkeen osallistujien kesken heräsi kiinnostus perustaa uusi yhtye, jossa muusikot olisivat keskittyneitä myös taiteidenväliseen yhteistyöhön. Jokaiselta perustetun yhtyeen jäseneltä löytyi paljon työkokemusta tanssijoiden ja kuvataiteilijoiden kanssa, joten tämä projekti haluttiin toteuttaa niin, että musiikki oli sävelletty ja esitetty eräänlaisena ääniraitana. Ensinnäkin musiikki toimi ääniraitana tekstille: viron-, espanjan- ja englanninkieliselle runoudelle sekä säestysmusiikkina muulle taiteelliselle toiminnalle, joko liike- tai kuvapohjaiselle. Tämän projektin aikana syntyneelle yhtyeelle annettiin nimi *Fearless Warriors of the Roseland*.

Pino ja Ruusmaa ovat molemmat inspiroituneita omien maiden juurista (Sveitsi/Ecuador ja Viro). He käyttävät ääntä ja runoutta tehdäkseen uusia skenaarioita ilmaisuilleen: kohtaaminen Ecuadorin ja Viron välissä, Pohjoismaiden maisemissa, jäätyneen Baltian meren ja trooppisen taivaan polttavan auringon keskellä, pimeän idän runous ja syvät vuoristorummut, huuliharpun transsi ja näkymättömät liikkeet.

John Blacking, brittiläinen etnomusikologi ja sosiaaliantropologi, eniten tunnettu hänen musiikkitutkimuksistaan antropologisesta näkökulmasta, määritteli musiikin ”inhimillisesti järjestetyksi ääneksi” [engl. humanly organized sound] (Blacking 1973, 10). Samalla loogikalla tanssi voidaan luonnehtia ihmillisesti järjestetyksi liikkeeksi (Mason 2012, 6).

Liikkeen ja äänen, sekä erityisesti tanssin ja musiikin kiistattoman yhteyden pohdinta ja analysointi ovat tämän opinnäytetyön aiheena. Inspiraatio tämän aiheen valitsemiseksi opinnäytetyöhöni lähti liikkeelle mm. yllämainituista yhteistyökokemuksista. Tuon tässä

opinnäytetyössä esiin myös sen miten tärkeää on taiteidenvälisen kokeellisuuden mahdollistaminen jokaisen esittävän taiteilijan elämässä.

Tämän opinnäytetyön kirjallisina päälähteinä toimivat Paul Masonin artikkeli ja Lopukhovin kirjoitukset.

2 TANSSI JA MUSIIKKI

”Rhythm and vocal sound are born right in us ... they were the very first arts and they were extant long eons before recent inventions like painting and architecture, language and sculpture. Music (the vocal kind especially) and movement have been linked from the very beginning.” – Doris Humphrey (Mason 2012, 6)

2.1 Koreomusikologian historia

Musiikki ja tanssi ovat afrikkalaisessa kulttuurissa miltei erottamattomat asiat. Esimerkiksi Kiswahilin kielessä sana ”ngoma” voidaan kontekstista riippuen tulkita rummuksi, tanssiksi, tanssitapahtumaksi, tanssijuhlaksi tai ylipäänsä musiikiksi. Mikään näistä käännöksistä ei kuitenkaan käsitä kaikkia ”ngoma” -sanan konnotaatioita. Taarab-musiikki on yhdistelmä erilaisista tyyleistä ja vaikutteista ympäri Afrikkaa, Lähi-itää, länsimaita ja Intian valtameren aluetta. ”Taarab” puolestaan tarkoittaa ”saada liikkeelle”, ja se on terminsä mukaisella tavalla runsasta ja nostattavaa musiikkia. Musiikin ja tanssin erillinen luokittelu on siis vieras monelle afrikkalaiselle kulttuurille, ja siksi heidän liike- ja äänitaidettaan on tarkasteltava hyvin läheisessä yhteydessä toisiinsa (New World Encyclopedia 2017).

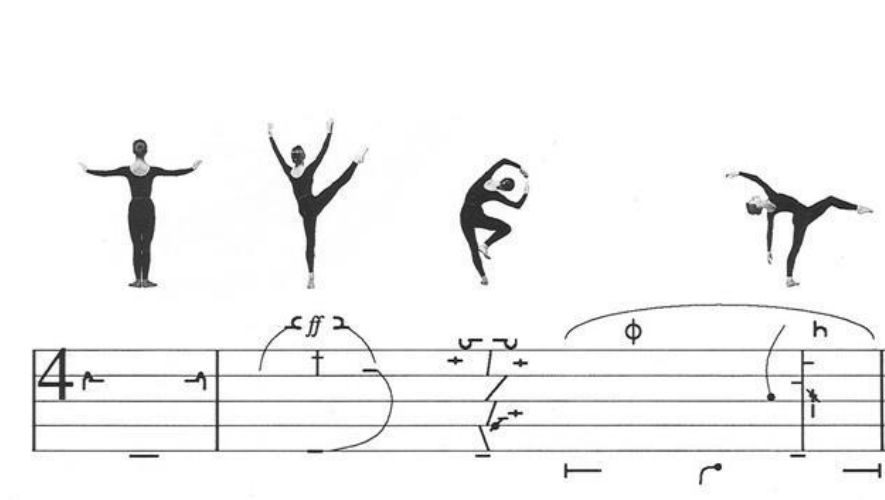
Koreomusikologia syntyi 1900-luvun lopussa tutkimusalana, joka käsitteli musiikin ja tanssin välistä vuorovaikutusta. Kaikki esittävät taidelajit eivät lajittele tanssia ja musiikkia erillisiin teoreettisiin ryhmiin (Wikipedia, 2017). Euro-amerikkalaisessa kulttuurissa tanssi ja musiikki toimivat sekä erillisinä että itsenäisinä esittävinä taidelajeina josta tämä koreomusikologinen idea, eli selvä tietoisuus tanssin ja musiikin välisestä vaihtelevasta ja muuntautumiskykyisestä suhteesta, alkoi edetä. Audio- ja visuaalitekniikan nopeatahtisella kehityksellä on ollut suuri merkitys näissä uusissa tutkimuksissa (Mason, 2012). Nämä tutkimukset kohdistuvat koreomusikologiaan tämä on määritelty jo aiemmin ([engl. choreomusicology], joka on yhdistelmäsana eli kontaminaatio, joka yhdistää termit ”koreologia” ja ”musikologia” (Wikipedia 2017)).

Kuuluisat taiteilijat, joiden teoksissa nähdään kehittävää ja rikasta koreomusikologista suhdetta, ovat mm. John Cage (1912 – 1992) ja Merce Cunningham (1919 – 2009), Igor Stravinsky (1882 – 1971) ja George Balanchine (1904 – 1983) sekä Louis Horst (1884 – 1964) ja Martha Graham (1894 – 1991). Monet koululaitokset ovat kehittäneet koreomu-

sikologiaan kohdistuvia tutkimus- ja harjoitteluohjelmia. Tämän kaltaisen opiskelun mahdollisuuden tarjoavat mm. Pariisin konservatorio (CNSMDP), Institut del Teatre Barcelonassa, Danish National School of Performing Arts (DDSKS) ja sen MAD koulutusohjelma Kööpenhaminassa sekä Academia Nazionale di Danza (AND) Roomassa (Wikipedia, 2017).

Tiettävästi ensimmäiset yritykset notatoida tanssia olivat Italiassa ja Ranskassa 1400-luvun lopulla. Rudolf ja Joan Benesh määrittelivät 1950-luvulla koreologian ihmisen kaikkien liikkeiden tieteelliseksi ja esteettiseksi tutkimuksesi notaation avulla. He kehittivät yhdessä notaatiojärjestelmän Benesh Movement Notation, ja koreologia on tätä myötä yleistynyt tarkoittamaan nimenomaan Benesh-notaatiota. Termiä käytti ensimmäisen kerran jo 1920-luvulla Rudolf Laban, joka myös kehitti yleisesti käytetyn Laban-notaation (Tieteen termipankki 2017: Esittävät taiteet: koreologia).

Benesh-notaatio (koreologia) muistuttaa monessa suhteessa perinteistä länsimaista musiikin nuottikirjoitusta. Tanssinotaatiota ei yleisesti opeteta missään tanssioppilaitoksessa, vaan tietynlaisen notaatiojärjestelmän kirjoittaminen ja lukeminen katsotaan erityistaidoksi. Koreografioiden opettaminen ja muu työskentely kouluissa tapahtuu siis muistinvaraisesti ja jokaisen omien muistiinpanojen avulla. Jonkun teoksen toistamiseen voidaan käyttää hyväksi jo olemassa olevia audiovisuaalisia tallenteita (Tieteen termipankki 2017).

Kuva 1. Benesh-notaatio (Royal Academy of Dance, RAD)

Musiikkitiede eli musikologia on musiikin systemaattista, historiallista ja kulttuurista tutkimusta. Suomen akateemisen musiikintutkimuksen juuret ulottuvat 1600-luvun lopun Turun akatemiaan (1640 - 1827) ja ensimmäinen musiikkia koskeva väitöskirja 1697 käsittelee urkujen käyttöä kirkoissa. Musiikintutkimus on perinteisesti jaettu kahteen osaan, yleiseen musiikkitieteeseen (Suomessa Helsingin yliopisto) ja etnomusikologiaan (Åbo Akademi), joista edellinen keskittyy länsimaisen taidemusiikin tutkimukseen ja jälkimmäinen perehtyy kansanmusiikkiin ja jossain määrin populaarimusiikkiinkin (Mute ja Wikipedia 2017). Hieman tuoreempia musiikkitieteellisiä suuntauksia ovat kulttuurinen musiikintutkimus (Turun yliopisto) ja kognitiivinen musiikkitiede (Jyväskylän yliopisto).

Koreomusikologia, eli äänen ja liikkeen vuorovaikutussuhteen tutkimus, tarjoaa suurella mittakaavalla kuvailevia, analyttisiä ja kasvatuksellisia työkaluja muusikoille, tanssijoille ja teoreetikoille. Musiikin ja liikkeen välinen vuorovaikutussuhde on muuttuvaa ja koreomusikologia käsittää sen mahdollisia muotoja. Metodologisena suuntautumisena koreomusikologia valottaa taiteellisia valintoja sekä tuottaa tasapuolisemman ja reflektiivisemmän lähestymistavan luoville harjoituksille ja esittävien taiteiden koulutuksille (Mason 2012, 5-6).

2.2 Koreografien ja säveltäjien yhteistyöt

Serge Pavlovich Diaghilev (1872 – 1929), Ballet Russesin johtaja, yhdisti 1900-luvulla tanssin, musiikin ja asetetun muotoilun luodakseen ilmaisua ”kokonaisvaltaisesta taideteoksesta”. Termiä Gesamtkunstwerk [engl. total art work] oli käytetty ensimmäisen kerran kirjoittaja ja filosofi Eusebius Trahdorffin (1782 – 1863) esseessä. Richard Wagner (1813 – 1883) kehitti tästä myöhemmin isomman käsitteen ja käytti sitä omissa teoksissaan yhdistäen musiikkia, tanssia ja runollisuutta (Mason 2012, 7).

Ennen Diaghlievin nousua musiikin ja tanssin yhteisnäyttämölle, ranskalaiset säveltäjät kuten Louis Joseph Ferdinand Herold (1791 – 1833) ja Adolphe Charles Adam (1803 – 1856) asettivat omalla työllään onnistuneesti balettimusiikin säveltäjien yleisaseman korkealle tasolle. Pikkuhiljaa monet koreografit alkoivat huomata kaikki potentiaaliset edut, jotka jo valmiiksi tehty sävellystyö pystyy antamaan tanssille. Säveltäjillä oli varaa vapaampaan ja omaperäisempään musiikkiteosten rakentamiseen ja balettimusiikkiteoksista alkoi tulla arvostettuja taideteoksia (Mason 2012, 8-9).

Diaghlievin kollega Fedor Lopukhov (1886 – 1973) näki musiikin ja tanssin välisen vuorovaikutuksen historian lineaarisena ja asteittaisena kehityksenä. Lopukhov väitti musiikin ja tanssin vuorovaikutuksen kehityksen olevan nelivaiheista. Tämä jakautuu tanssin asemaan musiikin suhteen ja se voi olla 1) erillinen, 2) dominoiva, 3) alisteinen tai 4) yhtenäinen. Neljäs vaihe on Lopukhovin mukaan ideaalinen. Hän oli analysoinut *Giselle*-baletin osia ja silloin hän huomasi tämän teoksen yksinkertaisen musiikkirakenteen ja yleisesti todella toimivan ja vaikuttavan koreografian. Hän toisaalta kritisoi Petipanin suunnittelemaa koreografiaa Tchaikovskyn *Prinsessa Ruusunen* -teokselle ja kuvaili sen jäävän toissijaiseksi musiikin kompleksisuuden rinnalla (Jordan 2002, 43).

Muutama musiikkiesimerkki, joissa on graafiset analyysit, löytyy Lopukhovin kirjasta ”The Ballet Master and His Art”. Lopukhov demonstroi toisiaan täydentäviä tilan ja sävelkorkeuden muotoja tanssissa ja musiikissa (Jordan 2002, 44).

Taulukko 1. Musiikin ja liikkeessä olevan kehon rakenteelliset yhteneväisyydet [engl. structural equivalents between music and the body in movement] (Mason 2012, 10)

Musiikki	Koreografia
Sävelkorkeus	Tilassa olevien eleiden asento ja suunta
Äänen intensiteetti	Lihasdynamiikka
Sointi	Monimuotoisuus ruumiillisissa muodoissa
Kesto	Kesto
Aika	Aika
Rytmi	Rytmi
Tauot	Paussit
Melodia	Yksittäisten liikkeiden jatkuva toisto
Kontrapunkti	Liikkeiden vastakkaisuus
Soinnut	Kontekstikohtaisten eleiden pidätys
Harmoniset sointukulut	Kontekstikohtaisten jaksot
Fraseeraus	Fraseeraus
Rakenne	Liikkeiden jakautuminen tilassa ja ajassa
Orkestraatio	Vastakkaisuus ja eri sukupuolten yhdistelmä

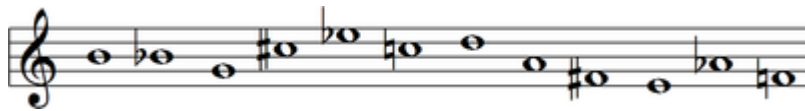
(Mason 2012, 10, käänös Anna-Maria Huohvanainen)

Stephanie Jordan, tanssintutkija, joka on tehnyt laajaa tutkimusta Stravinskyn ja Balanchinen yhteisestä sävellyksellisestä ja koreografisesta prosessista, tarjoaa esimerkkejä aavistuksista ja muisteluista *Agonin* koreomusikologisessa analyysissä. *Agon* on Stravinskyn ja Balanchinen teos, joka kantaesitettiin joulukuussa vuonna 1957 (Mason 2012, 19).

Kuva 2. George Balanchine ja Igor Stravinsky (kuva: Martha Swope)

Stravinskyn säveltämä baletti *Agon* kuvastaa merkittävää käännekohtaa sekä hänen sävellysurallaan, että tanssimaailman historiassa. Tämä työ edusti myös hänen edellisen diatonisen sävellystyylinsä ja uuden eksperimentaalisen kaksitoistasäveljärjestelmä-tekniikkansa yhdistämistä (Jacobi 2000). Kaksitoistasäveljärjestelmä eli dodekafonia on musiikin säveltämisen tekniikka, joka perustuu kaikkien kahdentoista kromaattisen tasavireisen sävelen tasavertaisuuteen. Päinvastoin kuin taidemusiikin aiemmissa säveljärjestelmissä, modaalisuudessa ja tonaalisuudessa, dodekafonisessa sävellyksessä ei ole perussäveltä, johon muut sävelet suhteutuvat (Wikipedia 2015). Musiikin kompleksisuudesta huolimatta, Stravinskyn ja Balanchinen yhteistyön tulokset hämmästyttivät New York City Balletin tanssiyleisöä ensimmäisen kaksitoistasäveljärjestelmällisen baletin kantaesityksellä (Jacobi 2002).

Kuva 3. Esimerkki kaksitoistasäveljärjestelmän mukaisesta nuottirivistä (Wikipedia 2015).

2.3 Koreomusikologia teoriassa

Monet teoreetikot ja harjoittajat ovat kehittäneet omia keinoja helpottaakseen koreomusikologisten suhteiden ajattelemista. Tässä luvussa kerron Beth Sheltonin, Tamas Ungvaryn, Simon Watersin, Peter Rajkan ja Paul Hodginsin luomista tanssin ja musiikin välisen suhteen erilaisista tyyleistä ja teoreettisista kategorioista (Mason 2012, 16-20).

Australialainen koreografi Beth Shelton on ehdottanut kolmea laajaa metaforaa kuvataksien musiikin ja tanssin vuorovaikutussuhteen mahdollisia tyylytyyppejä. Ensimmäisenä on se, että ääni on liikettä ja liike on ääntä. Usein käytetty termi tämän tyyppisestä menetelmästä on ”micky-mousing”. Toisena ovat musiikki ja tanssi rinnakkaisina komponentteina, mikä tarkoittaa, että molemmat syntyvät erillisinä hengentuotteina. Kolmanneksi Shelton määrittää musiikin ja tanssin toisiinsa kietoutuneeksi pariaksi, eli käytännössä tämä tarkoittaa molempien taidemuotojen samanaikaista, toisistaan erottamattomaa yhteistyötä (Mason 2012, 17).

Säveltäjät Tamas Ungvary ja Simon Waters ovat laatineet vuonna 1992 koreografi Peter Rajkan kanssa neljä tanssin ja musiikin vuorovaikutuksen tyyppiä. Niihin neljään kuuluu analogi, dialogi, keskinäinen riippuvuus ja totaalinen riippumattomuus (Mason 2012, 17).

Paul Hodgins, joka toimi aikoinaan musiikin rehtorina Kalifornian yliopiston tanssiosastolla, julkaisi vuonna 1992 merkittävän kirjan koreomusikologiasta nimeltään *Relationships between score and choreography in twentieth century dance*. Hän jakaa koreomusikologiset suhteet kahteen kategoriaan, sisäiseen ja ulkoiseen. Sisäiset suhteet ovat rytmisiä, dynaamisia, rakenteellisia, laadullisia tai kerronnallisia. Ulkoiset suhteet taas ovat arkkityypisiä, tunneperäisiä tai kerronnallisia (Mason 2012, 18).

3 SOIVA LIIKE

"I think it is livelier to have more than one activity going on at once, so that the eye and the ear of the spectator are not fixed, but are free to make for each observer his own experience." (Cunningham, as cited in Lesschaeve and Cunningham 1985, 141)

Tämän kolmannen luvun aihe käsittelee ääntä ja liikettä niiden abstraktimmissa muodoissaan. Erilläänkin esitettynä musiikki ja tanssi ovat jo valmiiksi erottamattomia toisistaan.

Musiikin ja tanssin välisen suhteen luonnetta on usein tutkittu, mutta lähes aina asiaa on lähestytty jommankumman taidemuodon näkökulmasta. Musiikki on pääasiallisesti auditiivista ja tanssi ensisijaisesti visuaalista. Yleisin lähtökohta on musiikin kuunteleminen korvilla ja tanssin katsominen silmillä. Pohjimmiltaan tämä on totta, mutta nykyajan performanssit tuottavat kuitenkin kummankin esittävän taidelajin esityksissä sekä kuunneltavia että silmien havaittavissa olevia aspekteja.

Suuri prosenttimäärä konserteissa käyvästä yleisöstä seuraa uteliaasti musiikin lisäksi myös lavalla olevien muusikoiden liikkeitä ja muita ulkoisia tekijöitä. Tästä esimerkkinä toimii sinfoniaorkesterin konserttikokemus, jossa sävelmaailman rinnalla olevat optiset elementit ovat mm. orkesterisektioiden yhteen sulavat liikkeet, kapellimestarin ”puikkotanssi”, muusikoiden ilmeet, soittimien ulkonäkö ja lavan värimaailma. Näistä siis pystyy kukin konsertissa kävijä luomaan omien havaintojensa ja valintojensa mukaan oman ainutlaatuisen konserttielämyksensä.

Tanssissa ei myöskään aina tarvitse käyttää musiikkia. Kuulijan korva pystyy hiljaisuudessaakin havainnoimaan musiikkia. John Cage (1912-) on ikuistanut paperille 4' ja 33" pituisen hiljaisuus-hetken musiikkiteokseksi. Tanssija voi omalla hengityksellään luoda rytmin liikkeille ja tanssille. Esittäjän hengityskin voi olla musiikkia. Ilman soivia säveliä omaa kehoaan voi joskus jopa ”kuulla” paremmin. Tanssijan sisäinen rytmi ja liikkeiden fraseeraus luovat täten omanlaisensa melodian ja rytmikan.

Esimerkiksi koreografi Siobhan Davies (s. 1950) on tutkinut liikettä itsenäisesti ilman musiikin fraseerausta tai rytmiä. (Mason 2012, 17). Tanssilla on oma fraseerauksensa ja se

pystyy hengityksen voimalla elämään täysin vapaana musiikin vallitsevasta muodosta ja rytmistä.

Ympäristössämme kuuluu jatkuvasti muuttuvia liikkeen ja äänen ilmiöitä. Muusikon näkökulmasta voin sanoa, että monet teokset saavat alkunsa juuri visuaalisten tilanteiden inspiroimana. Esimerkiksi tuulenpuuskien johtama puiden oksien liike saattaa herättää muusikossa värähtelevän ja soivan ajatuksen. Tämä vastasyntynyt musiikillinen idea pääsee toteuttamaan itsensä monella eri tavalla; joko tallennettuna nuottikirjoituksen keinoin tai pelkästään hetken taiteena eli taiteilijan omalla äänellä, soittimella tai keholla tietyssä tilassa ja ajassa toteutettuna.

Musiikki ja liike hyötyvät paljon toisistaan silloin kun molemmat taidemuodot ovat avomielisesti halukkaita avautumaan edessä oleville mahdollisuuksille. Tanssija ottaa musiikista sitä, mitä hän tarvitsee omalle ilmaisulleen, esimerkiksi oman liikesarjan tai vapaan improvisaation toteuttamiseen. Tämä jälkimmäinen, eli improvisaatio-prosessi voi olla pelottava, kun asiat eivät ole ennalta määrättyjä. Siihen olisi kuitenkin jokaisen nykytaiteilijan omalla urallaan ja henkilökohtaisessa taiteellisessa kehityksessään kyettävä.

4 LOPPUMIETTEET

Tämän opinnäytetyön tekemisprosessin aikana etsin vastauksia moniin kysymyksiin liittyen liikkeeseen ja ääneen, sekä erityisesti tanssin ja musiikin väliseen vuorovaikutussuhteeseen. Samalla nousi esiin myös uusia havaintoja, jotka kaipaavat tulevaisuudessa syvempää tutkimusta. Olen oppinut, että kysymyksiini löytämäni vastaukset eivät tarkoita tämän hetkisen taidematkan loppumista - pikemminkin päinvastoin. Löydettyäni vastauksia minua mietityttäviin asioihin huomaan, että vanhat näkökulmat vievät minut uuden muotonsa saatuaan tuoreiden havaintojen avulla jatkossa kohti uusia ja jännittäviä haasteita.

Tämän opinnäytetyön taiteellisessa osiossa esiintyy neljä eri kulttuuri- ja musiikkitaustaista olevaa muusikkoa, jotka ovat löytäneet omille ilmaisuilleen yhteisen kentän, jossa monialaisen taideryhmän keskellä luotu esittävä taide tapahtuu. Kun taiteilija saa selkeän mahdollisuuden kokeilla uudenlaisia työskentelytapoja, on suositeltavaa haastaa itseään etsimään kulloiseenkin tilanteeseen soveltuvia ratkaisuja ja mielenkiintoisia toteuttamistapoja. Jotkut artistit kokevat jonkinlaista kutsua luoda uusia taidesuuntia jolloin joku aiemmin tuntematon, mutta samalla mystisesti inspiroiva projekti pystyy avaamaan aivan uudenlaisen taidemaailman ovet.

Kaiken kaikkiaan, taiteilijan tie on usein pitkä ja ennalta arvaamaton matka. Jokainen artisti joutuu jossain vaiheessa taistelemaan oman taiteellisen vapautensa edestä ja kehittämisen huippuosaamista jossain taidemuodossa. Omanperäisen taideilmaisun säilyttäminen tässä maailmassa ei ole kovin helppoa. On sanottu kuitenkin, että tasapaino on avain pysyviin tuloksiin. Käytännössä tämä merkitsee kullekin taiteilijalle eri asioita.

”The bad news is that nobody can do it for you. The good news is that nobody has to do it for you.” – Krishna Das

LÄHTEET

Blacking, John. 1973. *How musical is man?* Seattle, WA: University of Washington Press.

Jacobi, Bonnie S. 2000. *The Bransles of Stravinsky's Agon: A Transition to Serial Composition*. University of Houston Moores School of Music. Viitattu 20.11.2017
<http://www.uh.edu/~tkoozin/projects/Jacobi/6306final.html>

Jordan, Stephanie, ed. 2002. *Writings on Ballet and Music: Fedor Lopukhov*. Madison, Wisconsin: University of Wisconsin Press.

Lesschaeve, J., and M. Cunningham. 1985. *The dancer and the dance. Merce Cunningham in conversation with Jacqueline Lesschaeve*. New York: Schribner Book Company.

Mason, Paul H. 2012. *Music, dance and the total art work: choreomusicology in theory and practice*. Research in Dance Education.

Mute - Musiikin teoria webissä. *Musiikkitiede*. Viitattu 13.11.2017
www15.uta.fi/arkisto/mustut/mute/tie02.htm

New World Encyclopedia contributors. 2015. *Music of Africa*. New World Encyclopedia. Viitattu 13.11.2017 [http://www.newworldencyclopedia.org/p/index.php?title=Music_of_Africa & oldid=991886](http://www.newworldencyclopedia.org/p/index.php?title=Music_of_Africa&oldid=991886)

Tieteen termipankki. 2017. *Esittävät taiteet: tanssinotaatio*. Viitattu 19.11.2017 http://www.tieteentermipankki.fi/wiki/Esittävät_taiteet:tanssinotaatio

Wikipedia. 2017. *Musiikkitiede*. Viitattu 10.11.2017 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Musiikkitiede>

Wikipedia. 2015. *Kaksitoistasäveljärjestelmä*. Viitattu 21.11.2017 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Kaksitoistas%C3%A4velj%C3%A4rjestelm%C3%A4>

Roseland-projekti

Yhtyeen *Fearless Warriors of the Roseland* jäsenet:

Juan Pino (Ecuador/Sveitsi) – laulu, kitara, dulcimer, lyömäsoittimet

Vootele Ruusmaa (Viro) – laulu ja koskettimet

Anna-Maria Huohvanainen (Suomi/Serbia) – viulu

Daniel Helgason (Islanti) – kitara

Kuva: Svetlana Volodina (Kööpenhamina, 2016)

Kiertueen (2016) esitysten päivämäärät ja paikat:

- 5.10. – workshop ja konsertti, Vestjyllands Højskole (Vestjylland, DK)
- 6.10. – konsertti, Dome of Visions (Aarhus, DK)
- 8.10. – konsertti, Analog Bar (Kööpenhamina, DK)
- 13.10. – konsertti, Akranes Lighthouse (Akranes, IS)
- 14.10. – konsertti, The Nordic House (Reykjavik, IS)
- 24.10. – workshop ja konsertti, Sigyn-Sali (Turku, FI)
- 25.10. – workshop ja konsertti, Korjaamon vintti (Helsinki, FI)
- 29.10. – workshop ja konsertti, Green Culture project (Locarno, CH)
- 30.10. – workshop ja konsertti, Teatro dei Fauni (Locarno, CH)

Yhteistyöprojektina syntynyt **Roseland** on mahdollisuuksien kohtaamispaikka, maisea jossa unet tanssahtelevat kuvina ja runoina. Pohjoista minimalismia, itäisiä tunnelmia ja etelän intohimoa yhdistelevä projekti saapui lokakuussa (2016) ensimmäiselle pohjoisen ja Baltian kiertueelleen. He yhdistivät voimansa vierailemissaan kaupungeissa paikallisten artistien kanssa luodakseen visuaalisen konsertin, jossa sanat liikkuvat ja äänet tunkeutuvat valon lailla varjojen läpi.

Juan Pino syntyi Ecuadorissa ja asuu nyt Kööpenhaminassa, missä hän on ollut lyömäsoittajana bändeissä kuten Valravn ja Suna, sekä laulaja-lauluntekijänä Quemando Palabrasissa.

Vootele Ruusmaa on muusikko ja runoilija Virosta, joka sekä räppää että sovittaa musiikkia virolaisille folk-bändeille ja säveltää uutta musiikkia tanssi- sekä teatteriesityksiin.

Daniel Helgason on kitaristi ja säveltäjä Reykjavikistä. Hän on ollut muutaman vuoden ajan aktiivisesti mukana Islannin musiikkipiireissä opiskeltuaan jazz-kitaraa ja valmistuttuaan Islannin Taideakatemiasta säveltäjäksi.

Anna-Maria Huohvanainen aloitti viulunsoiton 4-vuotiaana. Turun Taideakatemiassa tällä hetkellä opiskeleva Huohvanainen on opiskellut viulunsoittoa myös Belgradissa Serbiassa.

Suomessa esitetyissä konserteissa mukana myös:

Rebekka Muntola - kuvataiteilija

Niko Arola - tanssija

Rebekka Muntola on Turun Taideakatemiasta valmistunut kuvataiteilija (BA). Taiteidenvälisyydestä kiinnostunut Muntola on työskennellyt aiemminkin erilaisissa musikaalisissa projekteissa välineinään video, valot ja mapping.

Maaliskuun alussa (2016) tämän yhtyeen uudelle projektille myönnettiin **Nordic Culture Fundin** apurahoitus.

Kuva: Svetlana Volodina (Kööpenhamina, 2016)

NORDISK KULTURFOND

Dome of Visions, Århus 2016

Århusissa esitetyssä performanssissa mukana myös:

Laura Cruz (Costa Rica) – tanssi

Karthik Rajmohan (Intia) – tanssi

Rebecka Maria Gothen (Ruotsi) – lavastus

Sigyn-sali, Turku 2016

Konserttiohjelma:

-Autumn Heals (Pino/Ruusmaa)

-Vieere Vieere (Ruusmaa)

-To Say (Pino/Ruusmaa)

-To Koh (Pino)

-Hirm (Ruusmaa)

-Ahora Es Ahora (Pino)

-Si Spezza La Terra (Pino)

-Riga Raga (Pino/Ruusmaa/Helgason/Huohvanainen)

Tallenteet (DVD) *Fearless Warriors of the Roseland* -yhtyeen konserteista ja Århusissa kuvattu traileri kiertueelta 2016.

Trailerin kuvaus ja editointi: Mikkel Juel Greggersen, *Underland Media Group*